

Examenul național de bacalaureat 2025

Proba E. c)

Istorie

Varianta 9

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÊTEL

(30 de puncte)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Hunyadi János (lancu [de Hunedoara]) támadó hadjáratainak időszaka véget ért különösen 1453-at követően, amikor Konstantinápoly, a keleti keresztény világ szimbóluma a törökök kezére kerül. Nem sokkal később, 1456-ban II. Mohamed, az Oszmán Birodalom szultánja Magyarország és Közép-Európa kulcsának, Nándorfehérvárnak [...] meghódítására indul. Hunyadi János megerősíti a Duna (Dunării) vonalát. [...] Hunyadi János által indított támadás a török tábor ellen, 1456 július 22-én, a keresztények átütő győzelméhez vezetett a nándorfehérvári csatában. A törökök összezavarodva visszavonultak, a szultán pedig megsebesült. A győzelem híre bejárta egész Európát [...]. De a török veszély nem múlt el. [...] Bosznia 1463-as, Chilia és Dyeszterfehérvár (Cetatea Albă) moldvai várak 1484-es elfoglalása, az 1475, 1476 moldvai (Moldova), az 1479-es erdélyi (Transilvania) hadjáratok [...], csupán a fontosabb pillanatai az oszmán offenzívának. A másik két román ország oltalma miatt, Erdély védettebb volt, de a déli részét és a Bánságot (Banatul) gyakran érte támadás. [...]”

(I. A. Pop, *Istoria Transilvaniei medievale: de la etnogeneza românilor până la Mihai Viteazul*)

B. „A Hunyadi János által, Nándorfehérvár védelmére hozott intézkedésekkel kapcsolatosan figyelembe kell venni azt a fordulatot, amely a Havasalfölddel (Țara Românească) való viszonyban következett be, 1456 tavaszán. [...] Havasalföld uralkodója, II. Vladislav, túl szoros kapcsolatba lépett a törökökkel [...] és emiatt Hunyadi János elkobozta az erdélyi birtokait. [...] Egyes török csapatoknak engedélyezik Havasalföld területén keresztül az Erdélybe (Transilvania) való betörést.

1455 őszén [...], Hunyadi János egy megegyezésre törekedett, valószínűleg azt remélve, hogy elnyeri II. Vladislav segítségét az Oszmán Birodalom ellen. Próbálkozásai hosszantartó következmények nélkül maradtak, így Hunyadi Jánosnak le kellett vernie a fogarasi románok egy felkelését, amelyet minden valószínűség szerint a havasalföldi uralkodó támogatott. A dolgok ezen állásával szemben Hunyadi János Vlad Țepeșt segítette, hogy bevonuljon Havasalföldre (Țara Românească) [...] és megszerezze a trónt. Hunyadi bebiztosította magát egy Havasalföld felől érkező török támadással szemben és a nándorfehérvári csatára összpontosíthatta erőit.

(C. Mureșan, *lancu de Hunedoara*)

Válaszoljon a források alapján az alábbi követelményekre:

1. Nevezzen meg egy havasalföldi uralkodót a **B** forrásból! **2 puncte**
2. Írjon ki az **A** forrásból egy információt a törökök 1463-1484-es cselekedeteire vonatkozóan! **2 puncte**
3. Nevezze meg azt a katonai vezetőt és csatát, amelyre mind az **A**, mind a **B** forrás is utal! **6 puncte**
4. Írja ki a vizsgalapra annak a forrásnak a betűjelét, amely szerint a keresztények győzelme kiváltja a törökök visszavonulását! **3 puncte**
5. Írjon ki a vizsgalapra a **B** forrásból két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, kiemelve mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*)! **7 puncte**
6. Mutasson be két diplomáciai eseményt a XIV-XV. századokból, amelyekben a románok részt vettek! **6 puncte**
7. Határozzon meg egy hasonlóságot két katonai esemény között, amelyben részt vettek a románok a XVI. században! **4 puncte**

II. TÉTEL

(30 de puncte)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrást:

„Az 1866-os alkotmány a román társadalom az 1848-as programjában, a Párizsi egyezményben (Convenția de la Paris) (1858) és Cuza Statútumában (Statutul lui Cuza) (1864) megfogalmazott szükségleteire alapozott, és a belga modellt követte. Olyan alapelvek hirdettek ki [...], mint »az alapvető polgári- és szabadságjogok«, »a nemzeti szuverenitás«, »az államhatalmi ágak szétválasztásának elve«, a miniszterek felelősségvállalása, a kétkamarás parlament rendszere (két ház), alkotmányos és örökletes monarchia (egy olyan herceggel az ország élén, aki örökli a trónt és tiszteletben tarja az alkotmányt), az uralkodó felelősségvállalása stb. Az ország alaptörvényben belefoglalt hivatalos neve Románia (România) volt. Az uralkodó széleskörű végrehajtó hatalommal rendelkezett (az ország vezetése), de törvényhozó hatalommal is bírt (törvényalkotás). A törvényhozó hatalmat mégis a Szenátusból (Senat) és a Képviselőházból (Camera Deputaților) álló Parlament gyakorolta. A Képviselőháznak joga volt az önálló működéshez, interpellációs joggal (a képviselők felelősségre vonhatták a kormány tagjait), és kivizsgálási joggal (nyomozást kérhettek a miniszterek cselekedeteire vonatkozóan) rendelkezett. A jogok és szabadságok között megtalálhatóak voltak: a magántulajdon sérthetlensége (mások javainak érithetlensége), a cenzúra nélküli sajtószabadság [...].

Párhuzamosan, [...] új vállalkozásokat és ipari ágazatokat hoznak létre. [...] Al. I. Cuza megszüntette az exportra kivetett illetékeket, I. Károly (Carol I) herceg 1875-ben és 1876-ban kereskedelmi egyezményeket kötött Ausztria-Magyarországgal valamint Oroszországgal, szembefordulva így Törökországgal [...].

1867-ben létrehozták a nemzeti monetáris rendszert és kibocsájták Románia pénznemét, a lejt, [...], valamint 1880-ban létrejön a Román Nemzeti Bank (Banca Națională a României). [...] A gyors gazdasági fejlődést azonban az Oszmán Birodalom formális fennhatósága akadályozta.”

(I. A. Pop, *Istoria României moderne*)

Válaszoljon a forrás alapján az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg a forrásban említett államot, amelynek fennhatósága alá tartozott Románia!
2 puncte
2. Írja le melyik az a század, amelyre az adott forrás vonatkozik!
2 puncte
3. Nevezze meg a forrás alapján a román állam egy uralkodóját és annak egy cselekedetét, amit a kereskedelem területén hajtott végre!
6 puncte
4. Nevezzen meg a forrás alapján az 1867-1880 közötti pénzügyi rendszerre vonatkozó két információt!
6 puncte
5. Fogalmazzon meg egy véleményt az adott forrásból kiindulva az 1866-os alkotmányra vonatkozóan, és támassza alá a fenti forrásból vett két információval!
10 puncte
6. Érveljen egy megfelelő történelmi tény bemutatásával azon kijelentés mellett, amely szerint Románia beavatkozik a *keleti kérdésbe*, az 1877-1878 közötti időszakban! (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata.)
4 puncte

III. TÉTEL

(30 de puncte)

Írjon egy megközelítőleg két oldalas esszét Románia (România) fejlődéséről az 1947- 1985-ös időszakban, figyelembe véve az alábbi szempontokat:

- nevezzen meg egy, az 1947-1948-as időszakban, Romániában zajló eseményt és említse meg ennek két jellemzőjét;
- említse meg Románia külpolitikájának két jellemzőjét az 1949-1960 közötti időszakból;
- mutasson be egy Romániában alkalmazott politikai gyakorlatot az 1961-1975 közötti időszakból;
- fogalmazzon meg egy véleményt Románia 1965-1985 közötti időszakának külpolitikáját tekintve a hidegháború keretén belül és támassza alá egy történelmi érvel.

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.